

Motion till riksdagen 2025/26:1505

av **Jamal El-Haj (-)**

Hbtqi-personers utsatthet i Sverige och världen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka arbetet mot diskriminering, våld och psykisk ohälsa bland hbtqi-personer i Sverige, bl.a. genom utökade resurser till vården och civilsamhället samt genom särskilda insatser för unga och äldre hbtqi-personer, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har länge betraktats som ett av världens mest jämställda och inkluderande länder, där hbtqi-personer åtnjuter rättsligt skydd mot diskriminering och har tillgång till viktiga rättigheter såsom äktenskap, adoption och könsbekräftande vård. Trots detta kvarstår betydande problem som påverkar hbtqi-personers trygghet, hälsa och möjligheter att leva sitt liv på lika villkor.

Enligt Folkhälsomyndigheten rapporterar hbtqi-personer i genomsnitt sämre psykisk hälsa än befolkningen i stort, med högre förekomst av ångest, depression och suicidförsök. För unga hbtqi-personer är riskerna särskilt höga, inte minst i skolmiljön där mobbning, utfrysning och kränkande språkbruk fortfarande är utbrett. Undersökningar visar att lärare och skolpersonal regelbundet bevitnar kränkningar kopplade till sexuell läggning eller könsidentitet, men att dessa inte alltid hanteras på ett systematiskt sätt.

Även i arbetslivet förekommer diskriminering. Studier från svenska universitet visar att hbtqi-personer löper högre risk att utsättas för subtila former av exkludering, som mikroaggressioner och osynliggörande, men också för direkta trakasserier och mobbning. Särskilt utsatta är transpersoner och bisexuella, vars rätt till likabehandling ofta ifrågasätts.

Hatbrottsstatistik från Brottsförebyggande rådet visar dessutom att hbtqi-personer löper en oproportionerligt hög risk att utsättas för hot, trakasserier och fysiskt våld.

Dessa brott sker ofta i det offentliga rummet och bidrar till en känsla av otrygghet som i sin tur begränsar individers möjlighet att fullt ut delta i samhället.

Det är också viktigt att uppmärksamma situationen för äldre hbtqi-personer, som många gånger känner oro för framtida vård och omsorg. Det finns en utbredd rädsla för att inte bli bemött med respekt av vårdpersonal eller att behöva dölja sin identitet vid inträde i äldreomsorgen.

Internationellt är situationen än mer alarmerande. I mer än 60 länder är samkönade relationer fortfarande kriminaliserade, och i flera stater kan dödsstraff utdömas. Trans- och intersexpersoner utsätts för grova människorättskränkningar, inklusive tvångssteriliseringar, medicinska ingrepp utan samtycke och omfattande social exkludering. Globalt sett möter hbtqi-personer ett systematiskt motstånd som hindrar dem från att leva i frihet och säkerhet.

Sverige måste värna hbtqi-personers trygghet och likabehandling och det krävs stärkta insatser. Lagstiftningen måste kompletteras med förebyggande åtgärder, tydligare kunskapshöjande insatser i skola, vård och arbetsliv samt ett starkare internationellt engagemang.

Trots framsteg kvarstår ett glapp mellan lagens intentioner och människors faktiska livsvillkor. Att diskriminering är förbjuden innebär inte att diskriminering upphör. Den minoritetsstress som många hbtqi-personer lever med påverkar livskvaliteten på ett genomgripande sätt. Staten har ett ansvar att genom aktiva åtgärder säkerställa att varje individ – oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck – kan leva i trygghet och frihet.

Jamal El-Haj (-)